

EUROPSKI SOCIJALNI PARTNERI¹:

OKVIR ZA DJELOVANJE ZA ZAPOŠLJAVANJE MLADIH

LIPANJ 2013.

¹ Delegacija ETUC-a uključuje predstavnike Odbora za vezu Eurocadres-a/CEC-a

Nezaposlenost mladih jedan je od najvećih europskih problema. U trenutnoj gospodarskoj i financijskoj krizi, nedostatak prilika za zaposlenje utjecao je na mlade ljude više nego na i jednu drugu grupu u društvu; to se odražava u visokim i rastućim stopama nezaposlenosti mladih te razinama nesigurnosti.

U Europi je nezaposleno više od 5,68 milijuna mladih. Prosječna stopa nezaposlenosti mladih (23,4 %) više je nego dvostruko veća od ukupne stope nezaposlenosti (10,7 %). Čak i prije krize, stopa nezaposlenosti mladih bila je posebno visoka (17 % u usporedbi s prosječnom stopom od 7 % u 2008. godini)

Zaposleni pojedinci znatno su zastupljeni u privremenim poslovima i poslovima s nepunim radnim vremenom, pri čemu 42 % radi na privremeni ugovor, a 32 % na ugovor o radu s nepunim radnim vremenom, posebno mlade žene.

To pokazuje da postoje strukturni razlozi, uključujući nedostatak prilika za zaposlenje, posebno u nekim regijama, zbog kojih je mladima teško u potpunosti se uključiti u tržište rada. Kriza je pogoršala problem nezaposlenosti mladih u mnogim državama, posebno za skupine u nepovoljnom položaju. U nekim državama trenutačno je nezaposleno više od polovice ukupnog broja mladih muškaraca i žena na tržištima rada. Potrebno je hitno djelovati kako bi se osiguralo više radnih mjesta i bolja radna mjesta za mlade te kako bi se izbjegli trajni negativni učinci, za mlade, za europska gospodarstva i društva u cjelini.

Mnogi mladi nemaju radnog iskustva kada stupaju na tržište rada. Stoga je potrebno riješiti taj problem kako bi se postiglo brzo uvođenje nove radne snage na tržište rada. Nadalje, nedostatne osnovne vještine, nedostatak usredotočenosti na ishode učenja u obrazovanju i osposobljavanju, kao i negativna percepcija početnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) mogu dovesti do poteškoća pri integraciji na tržište rada.

Ugovori na neodređeno vrijeme najčešći su oblik radnih odnosa. Za neke bi mlade ugovori na određeno vrijeme mogli pružiti koristan prijelaz na tržište rada. Međutim, važno je podržati mlade u razvoju njihove karijere od tog trenutka nadalje kako bi se što više ograničio udio mladih koji se nađu u slijepoj ulici bez dugoročnih izgleda. Socijalni partneri trebali bi ih podržati u tome i osigurati da se na te ugovore primjenjuju prikladni mehanizmi zaštite.

Dulji i nepredvidivi prijelazi na tržište rada mogu imati negativan učinak na samopouzdanje mladih u pogledu budućnosti i svakodnevnog života, posebno u smislu pristupa redovitim primanjima, rizika od siromaštva, mogućnosti zasnivanja obitelji te zdravlja. Nadalje, bez posla i prikladne socijalne zaštite mladi dulje ovise o svojim obiteljima i vjerojatnije je da će zapasti u siromaštvo.

Prema Eurofundu, trošak 7,5 milijuna mladih (15-29 godina starosti) koji nisu u obrazovnom sustavu, radnom odnosu ili sustavu osposobljavanja (NOROO) iznosi više od 153 milijarde eura godišnje, ili 1,2 % BDP-a EU-a. Riskiramo gubitak velikog dijela potencijala mlade europske generacije. Ako se taj rizik ostvari, europska gospodarstva izgubit će dio mladih zbog socijalne isključenosti. To će također potkopati konkurentnost i inovacijski potencijal Europe u sljedećih nekoliko desetljeća.

Aktivne politike tržišta rada dio su rješenja, ali smanjenje nezaposlenosti mladih nije moguće bez snažnog opredjeljenja za obrazovanje, rast i oporavak. Prikladni financijski resursi trebali bi se raspodijeliti na prikladnoj razini, uzimajući u obzir fiskalnu disciplinu i ciljeve Strategije Europa 2020.

Zapošljavanje je vrijedan način ulaganja u budućnost mladih. Mjere i ciljani poticaji trebali bi se uspostaviti radi poticanja zapošljavanja i postizanja bolje usklađenosti između ciljeva mladih i slobodnih radnih mjesta.

1. IZAZOVI

Kriza i trenutačna gospodarska preobrazba preklapaju se s dubokim demografskim, kulturnim i društvenim promjenama diljem Europe.

Nezaposlenost mladih ključan je europski problem koji je potrebno riješiti. Dva su glavna cilja stvaranje pravih uvjeta za poticanje mogućnosti zaposlenja mladih i olakšanje njihova prijelaza iz obrazovnog sustava u radni odnos.

Cilj je europskih socijalnih partnera pozabaviti se trima međusobno povezanim izazovima:

1. otvoriti nova i bolja radna mjesta i privlačne prilike za karijeru za mlade;
2. ojačati kakvoću i važnost obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama kako bi se riješio problem neodgovarajućih vještina;
3. poboljšati ulogu industrije, posebno malih i srednjih poduzeća, i javnih službi visoke učinkovitosti u Europi kao pokretača održivog i uključivog rasta.

Posebni izazovi uključuju sljedeće:

Stvaranje novih i boljih radnih mjesta i pravih okvirnih uvjeta za lakši prijelaz u zaposlenje: S više od 26 milijuna nezaposlenih ljudi, glavni izazov ostaje poticanje strukture rasta bogate radnim mjestima i otvaranje radnih mjesta. U tom bi se kontekstu socijalni partneri zajedno s institucijama trebali angažirati na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini radi poticanja gospodarskog rasta, produktivnosti i konkurentnosti kako bi se poboljšala kakvoća i povećao broj radnih mjesta. To će omogućiti mladima da se u potpunosti uključe u tržište rada.

Promicanje privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) i osiguranje njihove kakvoće: To će doprinijeti poboljšanju obrazovne okoline i pružanju odgovarajućih vještina i kompetencija mladima.

Promicanje stjecanja transverzalnih i specifičnih kompetencija i vještina: Razvoj prema interdisciplinarnoj organizaciji rada usmjerenoj na postupak sve više zahtijeva transverzalne i tehničke kompetencije, vještine rješavanja problema i komunikacije te timski rad. Transverzalne i specifične kompetencije i vještine trebale bi se promovirati na osnovi cjeloživotnog učenja, uključujući na radnome mjestu.

Suočavanje sa sve većom potrebom za visokokvalificiranim radnicima: Uz radna mjesta koja zahtijevaju srednje kvalifikacije, u idućim desetljećima vrlo će se vjerojatno pojaviti sve više radnih mjesta koja zahtijevaju visoke kvalifikacije (prognoze CEDEFOP-a 2020.) Sprečavanje odustajanja mladih od škole i osposobljavanja te njihovo poticanje na nastavak srednjeg i visokog obrazovanja, bilo putem visokoškolskog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili putem sveučilišta, doprinijet će osnaživanju konkurentnosti EU-a putem više dodane vrijednosti te kvalitetne proizvodnje i usluga. Viša obrazovna postignuća također će doprinijeti njihovom osobnom i društvenom razvoju.

Poboljšanje usklađenosti između ponude i potražnje vještina: Premošćivanje tog jaza pomoći će popuniti trenutačnih 2 milijuna slobodnih radnih mjesta na europskim tržištima rada. Čak i kvalificirani mladi nailaze na poteškoće prilikom integracije na tržišta rada zbog nedostatka radnih mjesta ili neodgovarajućih vještina, posebno u nekim regijama. Zbog toga je potrebna veća suradnja između obrazovnih ustanova i socijalnih

partnera tako da mladi mogu steći odgovarajuće vještine. Premošćivanje jaza vještina također će zahtijevati bolje informacije koje se pružaju mladim radnicima o mogućim privlačnim mogućnostima za karijeru u sektorima/područjima koje možda nisu razmatrali. To će povećati izgleda da poslodavci pronađu odgovarajuće kandidate i da zaposlenici izaberu karijeru kakvoj teže.

2. PRISTUP SOCIJALNIH PARTNERA

Europski socijalni partneri odbijaju neizbježnost izgubljene generacije. Stoga su naveli ovaj Okvir za djelovanje prvim prioritetom Radnog programa za 2012.-2014. Složili su se „usredotočiti na povezanost između obrazovanja, očekivanja mladih i potreba tržišta rada, uzimajući u obzir prijelaz mladih iz škole na tržište rada, kako bi se podigla opća stopa zaposlenosti”.

U tom pogledu europski socijalni partneri u potpunosti podržavaju ciljeve članka 3. UEU-a u vezi s radom za vrlo konkurentno socijalno tržišno gospodarstvo i članka 9. UFEU-a u vezi s promicanjem „visoke razine zaposlenosti, jamstva prikladne socijalne zaštite, borbe protiv socijalne isključenosti te visoke razine obrazovanja, osposobljavanja i zaštite zdravlja ljudi.“

Unutar ovog Okvira za djelovanje pozivamo nacionalne socijalne partnere, javna tijela i ostale dionike na zajedničko djelovanje kako bi postigli konkretan napredak u cilju zapošljavanja mladih. Potreban je višestruki pristup s mjerama i prikladnim resursima kako bi se osigurali učinci visokokvalitetnog učenja, promicalo strukovno obrazovanje i osposobljavanje te otvarala radna mjesta.

Europski socijalni partneri stoga se obvezuju predlagati praktična rješenja za rješavanje nezaposlenosti mladih, uzimajući u obzir posebne okolnosti svake države, kako bi doprinijeli rastu, zapošljavanju i socijalnoj koheziji.

Ovaj Okvir za djelovanje temelji se na postojećim i novim praksama. Cilj europskih socijalnih partnera jest promicati najučinkovitije inicijative utvrđene diljem Europe koje bi se mogle koristiti kao inspiracija nacionalnim socijalnim partnerima za izradu rješenja u svojem kontekstu. Također uključujemo preporuke drugim odgovarajućim izvršiteljima, poput institucija EU-a i država članica.

BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC:

- uvjereni su da je otvaranje novih i boljih radnih mjesta i ulaganje u njih put ka poboljšanju stanja mladih na tržištima rada,
- smatraju da se mnogo toga može postići sustavima obrazovanja i osposobljavanja s visokim učinkom kako bi se mladima pružile odgovarajuće vještine, uzimajući u obzir njihova očekivanja te učinkovitost i otpornost tržišta rada,
- naglašavaju važnost mjera i načina za poticanje održivog i uključivog rasta i otvaranja radnih mjesta u Europi,
- žele doprinijeti uspostavljanju prikladnih poticaja i okvirnih uvjeta kako bi učinili zapošljavanje mladih privlačnijom mogućnošću za poslodavce, posebno putem kolektivnog pregovaranja među socijalnim partnerima,
- teže promicanju prilagodljivosti poduzeća i radnika te prilika za radnike kroz dinamičnije karijere,
- podsjećaju da su uključiva, otvorena i učinkovita tržišta rada temelj za poboljšanje pristupa mladim zaposlenju i njihove održive integracije u njega,
- potvrđuju zajedničku odgovornost socijalnih partnera na svim razinama razvoja politika kroz konstruktivni autonomni socijalni dijalog u skladu s raznolikošću nacionalnih sustava industrijskih odnosa,

- priznaju širu dimenziju izazova, koja zahtijeva tijesnu suradnju s javnim tijelima, kao i ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje, službama za zapošljavanje te otvoreni dijalog s organizacijama mladih na svim razinama,
- smatraju da aktualne i buduće mjere moraju biti u skladu s ciljevima međugeneracijske solidarnosti,
- naglašavaju zajedničku odgovornost poslodavaca, javnih tijela i pojedinaca pri ulaganju u razvoj vještina.

3. PRIORITETI

PRIORITET 1.: UČENJE

Mladi trebaju posjedovati osnovne kompetencije, transverzalne kompetencije, kao i tehničke i posebne kompetencije s ciljem osobnog razvoja i mogućnosti zaposlenja.

Dobro osmišljeni planovi obrazovanja i osposobljavanja u koje su uključeni socijalni partneri, a koji su fleksibilni u odnosu na tržište rada i potrebe mladih mogu doprinijeti smanjenju problema neodgovarajućih vještina.

Učenje temeljeno na radu, uključujući naukovanje i praksu, također može doprinijeti lakšem prijelazu mladih na tržište rada i smanjiti rizike od dugotrajnog prijelaza.

Osnovno i srednje obrazovanje

Pristup osnovnom obrazovanju temeljno je pravo i u tom pogledu potrebno je spriječiti diskriminaciju.

Obrazovanje je vrijednost koja koristi pojedincu i doprinosi postizanju ciljeva Strategije Europa 2020. Stoga vlade moraju predvidjeti djelotvorno opće, besplatno i kvalitetno javno obrazovanje, osnovno i srednje, te ulagati u strukovno osposobljavanje koje na odgovarajući način priprema učenike na daljnje opće ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje.

Kod mladih koji napuštaju školovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje prije nego što steknu osnovne vještine postoji veća vjerojatnost da će se suočiti s teškim prijelazom iz škole na tržište rada ili da će biti nezaposleni kasnije u životu.

Koordinirano djelovanje s ciljem osmišljavanja, provedbe i praćenja planova i obrazovnih programa mora osigurati da ishodi učenja potiču želje i mogućnost zaposlenja mladih.

Početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje

U programima učenja koji se temelje na radu, poput sustava dvojnog učenja, značajan dio obrazovanja odvija se u poduzećima. Glavno je načelo kombinacija učenja i osposobljavanja u školi i učenja na radnom mjestu prilikom rada u poduzeću.

Visokokvalitetni sustavi početnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja doveli su do pozitivnih rezultata u nekoliko država, a u njihovom osmišljavanju i funkcioniranju sudjeluju socijalni partneri.

Dobro realizirani sustavi dvojnog učenja posebno mogu doprinijeti snižavanju razina nezaposlenosti mladih.

Teško je prenijeti sustav dvojnog učenja iz jedne države u drugu. Koncept učenja temeljenog na radu treba se prilagoditi kontekstu svake pojedine države, a po mogućnosti i na trostranoj osnovi. Temeljna je zamisao da se svim državama koje žele

preispitati/poboljšati svoj sustav omogućiti da to i učine uz potpunu svijest o karakteristikama sustava drugih država.

Naukovanje

Dobro osmišljeni sustavi naukovanja pokazali su se učinkovitima u olakšavanju prijelaza mladih na tržište rada.

Preduvjeti su postojanje mjesta u poduzećima i stečene potrebne osnovne vještine.

Potrebno je osigurati kakvoću dogovora između mladih i pojedinih poslodavaca, između ostalog dobro određenim ciljevima učenja između vježbenika, centra za osposobljavanje i poduzeća.

Socijalni partneri imaju ključnu ulogu u određivanju kvalitetnih regulatornih okvira na nacionalnoj razini i u izradi postupaka koji ograničavaju pretjerane zakonske ili upravne zahtjeve. Nadalje, nacionalne vlade trebale bi provoditi te okvire kako bi osigurale prave uvjete za pružanje prakse za naukovanje i poštovanje dogovorenih pravila u korist poslodavca i vježbenika.

Uloga Europske komisije i europskih socijalnih partnera jest poticati dijeljenje i poboljšanje nacionalnih praksi u vezi s naukovanjem.

Pripravništvo

Europski socijalni partneri uzimaju u obzir namjeru Komisije da predloži Preporuku vijeća o europskom okviru kakvoće za pripravništva te podržavaju mjere država članica s ciljem poboljšanja kakvoće pripravništva.

Mobilnost

Programi poput Programa cjeloživotnog učenja i posebnih potprograma kao što su Leonardo, Grundvig, Erasmus i Comenius, kao i programa Mladi na djelu, dokazali su svoju dodanu vrijednost. Europski socijalni partneri podržavaju sljedeću generaciju programa obrazovanja i osposobljavanja EU-a usredotočenih na mobilnost učenja i suradnju radi inovacije kao pokretača rasta.

I. Djelovanje socijalnih partnera

a. Kratkoročno

- sudjelovanje u praćenju i ocjeni strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) kako bi se osigurao nesmetan prijelaz s obrazovanja na daljnje osposobljavanje i/ili posao unutar kvalitetnih regulatornih okvira na nacionalnoj razini;
- sudjelovanje u upravljanju sustavima naukovanja;
- utvrđivanje i rješavanje prepreka razvoju sustava naukovanja u pojedinim državama;
- doprinos izradi i sudjelovanje u uspostavljanju saveza EU-a za naukovanje;
- predviđanje daljnjeg zajedničkog djelovanja prema Vijeću i Europskom parlamentu na temelju predstojećeg Prijedloga Komisije za Preporuku Vijeća o europskom okviru kakvoće o naukovanju;
- osiguravanje jasnih uvjeta naukovanja i ciljeva učenja u sklopu obrazovanja temeljenog na radu u ugovorima o naukovanju između mladih i poduzeća;
- promicanje privlačnosti i rad na imidžu područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike na razini srednje škole i visokog obrazovanja. To bi trebalo uključivati privlačenje većeg broja žena u navedene discipline.

b. Dugoročno

- promicanje obrazovanja koje bolje odgovara potrebama tržišta rada i potrebama mladih te istovremeno poticanje osobnog razvoja i mogućnosti zaposlenja mladih;
- jačanje elemenata dvojnog učenja u postojećim modelima učenja temeljenog na radu.

II. Preporuke

a. Kratkoročne

- Europska komisija trebala bi uvesti „udio učenja temeljenog na radu“ kao jednu od varijabli u svoj prijedlog za pokazatelje zapošljivosti.
- Europska komisija trebala bi na prikladan način uključiti europske socijalne partnere u upravljanje sljedećom generacijom programa obrazovanja i osposobljavanja.
- EU i države članice trebale bi osigurati da programi financiranja EU-a poput ESF-a pružaju početno financiranje za uspostavu ili reformu sustava naukovanja.
- Europska komisija i države članice trebale bi podržavati i koordinirati europske i nacionalne kampanje za promjenu percepcije strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u europskim društvima te promicati kvalitetno učenje temeljeno na radu.
- Eurostat i CEDEFOP trebali bi surađivati radi pružanja točnih i usklađenih podataka i analiza politika o udjelu osposobljavanja na radnom mjestu na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja.
- Države članice mogle bi razmotriti uspostavu nacionalnih i/ili sektorskih fondova za osposobljavanje u suradnji sa socijalnim partnerima.
- U suradnji sa socijalnim partnerima, države članice trebale bi poticati poslodavce na zapošljavanje većeg broja vježbenika i pripravnika.
- Države članice trebale bi osmisliti, u suradnji s odgovarajućim socijalnim partnerima, okvirne uvjete za naukovanje i pripravništvo koji privlače poduzeća i mlade ljude u skladu s raznolikošću sustava industrijskih odnosa i uzimajući u obzir njihove ciljeve učenja.
- Države članice trebale bi u potpunosti provesti nacionalne kvalifikacijske okvire kako bi poboljšale ishode učenja na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja.
- Države članice trebale bi, u suradnji sa socijalnim partnerima, osigurati kvalitetno početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje (PSOO) kako bi se povećale kvalifikacije i zapošljivost mladih i smanjio problem neodgovarajućih vještina.
- Države članice trebale bi promicati privlačnost i graditi imidž početnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (PSOO) i sustava naukovanja, usmjeravajući se na mlade, njihove roditelje i poduzeća, u suradnji sa socijalnim partnerima.
- Države članice trebale bi podići važnost rezultata obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada na razinu prioriteta, i to stavljanjem naglaska na ulaganje u obrazovanje i vještine kako bi se riješio sve veći problem neodgovarajućih vještina, u skladu sa Strategijom Europa 2020. u kontekstu Europskog semestra.
- Osobama koje rano odustaju od škole i osposobljavanja te mladima s nižim kvalifikacijama države članice trebale bi ponuditi načine i sredstva za ponovni ulazak u sustav obrazovanja i osposobljavanja ili obrazovne programe koje pružaju drugu priliku kako bi se smanjio problem neodgovarajućih vještina.

b. Dugoročne

- EU i države članice trebale bi širiti načela modela učenja temeljenog na radu i dvojne sustave učenja u srednjem i visokom obrazovanju te osposobljavanju diljem Europe, uključujući programe naukovanja i učinkovite, visokokvalificirajuće i održive sustave početnog i trajnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO).
- EU i države članice trebale bi poticati prekograničnu mobilnost nastavnika i osposobljavatelja, kao i mobilnost učenja mladih i učenje stranih jezika.
- Države članice trebale bi osigurati kakvoću i uključivost u osnovnom i srednjem obrazovanju te osposobljavanju tako da učenici steknu potrebne osnovne vještine i da se smanji stopa ranog napuštanja škole.
- Države članice trebale bi s jedne strane poticati poslodavce da ponude veći broj kvalitetnijih stručnih praksi, a s druge strane olakšati administrativne postupke za poduzeća, posebno za mala i srednja poduzeća (MSP-ove) u pogledu pružanja naukovanja.
- Države članice, u suradnji sa socijalnim partnerima, poslodavačkim organizacijama, poduzećima, obrtničkim komorama, gospodarskim komorama i pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebale bi raditi zajedno na nacionalnoj razini kako bi osigurale naukovanje koje poboljšava mogućnosti karijere za mlade i dobre poslovne rezultate za poduzeća.

Prioritet 2.: PRIJELAZ

Promjena je postala stalnom značajkom naših gospodarstava i društava. Ta činjenica povećava važnost olakšavanja i podupiranja prijelaza u tržište rada i unutar njega, uz pouzdano i učinkovito osiguranje u slučaju nezaposlenosti te mehanizme socijalne zaštite koji su dugoročno financijski održivi.

Prijelazi u sklopu tržišta rada obično označavaju razdoblja između izlaska iz obrazovnog sustava i ulaska na tržište rada, kao i razdoblja između različitih radnih mjesta. U sklopu ovog prioriteta naglasak se stavlja na prijelaz iz obrazovnog sustava u radni odnos.

Mjere prijelaza, uključujući područja usmjeravanja, osposobljavanja i integracije u zaposlenje, vremenski su ograničene te su za njihovo utvrđivanje, praćenje i provedbu odgovorni različiti izvršitelji u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa.

Inicijative za zapošljavanje mladih u EU

Europski socijalni partneri podržavaju odlučnost europskih institucija da riješe izazov nezaposlenosti mladih i istodobno osiguravaju da se potpora EU-a upućuje tamo gdje je najpotrebnija, posebno poboljšavanjem teritorijalne i socijalne kohezije.

Socijalni partneri EU-a posebno pozdravljaju Inicijativu za zapošljavanje mladih, koju je usvojilo Europsko vijeće 8. veljače 2013. u okviru rasprava o Višegodišnjem financijskom okviru za 2014.-2020.

Jamstvo za mlade

Prijelaz iz škole na tržište rada postao je dulji i složeniji za mnoge mlade.

Kako je dogovoreno na Vijeću EPSCO-a 28. veljače 2013., cilj jamstva za mlade jest smanjiti vrijeme izbivanja mladih koji traže zaposlenje s tržišta rada, na način da im se pruži kvalitetna ponuda poslova, nastavak obrazovanja, naukovanje ili pripravništvo u razdoblju od četiri mjeseca od nastupanja nezaposlenosti ili napuštanja formalnog obrazovanja.

Samo oporavak i rast s bogatom ponudom radnih mjesta mogu na održivi način smanjiti nezaposlenost. Imajući to na umu, programi jamstva za mlade trebali bi uzeti u obzir sljedeća osnovna načela:

- ciljani pristup za mlade, posebno one koji se nalaze na marginama tržišta rada,
- partnerski pristup, uključujući sudjelovanje socijalnih partnera,
- utvrđivanje i raspodjelu prikladnih sredstava,
- ranu intervenciju radi sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti,
- vremenski ograničene programe s mjerljivim ishodima,
- poticanje zapošljivosti i mobilnosti radi sprečavanja ili smanjivanja nezaposlenosti mladih,
- promicanje prilika za zapošljavanje mladih, koje im omogućavaju da postanu neovisni.

Uzimajući u obzir težinu današnjeg stanja za mlade, u mnogim se državama potrebno usredotočiti na mjere aktivacije za mlade kroz uspostavljanje jamstva za mlade i/ili sličnih mjera na nacionalnoj razini. Jamstvo za mlade također može doprinijeti postizanju nekih ciljeva Strategije Europa 2020., a posebno smanjenju broja osoba koje rano napuštaju školovanje, povećanju stope zaposlenosti stanovništva od 20 do 64 godina starosti te suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti. Mjere i djelovanje vezane uz jamstvo za mlade predstavljaju određen trošak koji treba usporediti s visokim socijalnim i gospodarskim troškom izostanka djelovanja.

Jamstvo za mlade mora se prilagoditi stanju u pojedinim državama članicama. Socijalni partneri trebali bi aktivno sudjelovati u njegovom osmišljavanju i provedbi, u suradnji s javnim tijelima i ostalim odgovarajućim dionicima. Financiranje troškova tih mjera prvenstveno je odgovornost javnih tijela.

Smjernice i informacije

Uspostavljanje boljih smjernica i informacija za sve mlade žene i muškarce, kao i prilagođeni centri za usluge vezane uz karijeru koji su usmjereni na zapošljivost, dobar su način jačanja veza između srednjeg, višeg i visokog obrazovanja i osposobljavanja te tržišta rada.

To je posebno očito u nekim sektorima, uključujući javne službe. Mladi često nisu svjesni opsega mogućih karijera i aktivnosti koje nude privatni i javni poslodavci i poduzeća.

Skupine mladih u nepovoljnom položaju, poput društveno marginaliziranih mladih, onih koji nemaju osnovne vještine i osoba koje su napustile školovanje, zahtijevaju posebnu pozornost prilikom usmjeravanja i pružanja informacija.

Utvrđivanje novih vještina i novih radnih mjesta

Utvrđivanje novih vještina i novih radnih mjesta te predviđanje njihovog razvoja mogu predstavljati složen zadatak uzimajući u obzir poteškoće s kojima se suočavaju socijalni partneri i pružatelji osposobljavanja prilikom predviđanja budućih potreba za vještinama. Potrebno je uzeti u obzir brojne i promjenjive socioekonomske i tehnološke čimbenike, zbog čega je teško prikupiti pouzdane podatke u tom području. Ipak, ovaj cilj nužno je provesti.

Kako je opisano u Okviru aktivnosti vezanih uz cjeloživotno razvijanje kompetencija i kvalifikacija², ovo se predviđanje odvija na dvije razine: na razini poduzeća i na nacionalnoj i/ili sektorskoj razini.

I. Djelovanje socijalnih partnera

a. Kratkoročno

- promicanje privlačnosti i vrijednosti karijera u područjima s „manjkom“ zaposlenika (primjerice u ekološkom gospodarstvu, informatici, zdravstvu, obrazovanju, industriji itd.) organizacijom, prema potrebi, kampanja za podizanje svijesti, otvorenih dana, prilika za „probu“, inicijativa između socijalnih partnera i škola/fakulteta itd. te obnavljanjem imidža sektora ili zanimanja u svim njihovim aspektima, osiguravajući da se u svim sektorima poštuju propisi o zdravlju i sigurnosti;
- doprinos djelovanju vlada s ciljem provođenja programa jamstva za mlade na nacionalnoj razini;
- sudjelovanje u izradi, praćenju, ocjeni i preispitivanju mjera jamstva za mlade koje se provode na nacionalnoj razini kako bi se pratila njihova učinkovitost i isplativost ulaganja s obzirom na učinak aktiviranja nezaposlenih mladih.

b. Dugoročno

- postizanje kulture cjeloživotnog učenja informiranjem i savjetovanjem svojih članova;
- veća potpora mladima koji traže posao, a koji žele promijeniti karijeru i prilagoditi svoje vještine sektorima s potražnjom kako bi se riješilo pitanje postojećih slobodnih radnih mjesta bez diskriminacije ostalih dobnih skupina;
- poboljšanje suradnje između upravitelja ljudskih resursa, privatnih i javnih službi za zapošljavanje, obrazovnih ustanova, socijalnih savjetnika, predstavnika zaposlenika i radnika te vanjskih/unutarnjih osposobljavalaca i/ili mentora;
- doprinos izradi, provedbi i praćenju planova, politika i programa za obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje;
- suradnja s vladama i ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje kako bi se mladima pružile ciljane informacije o dostupnim mogućnostima karijere i potražnji za vještinama na tržištima rada te o pravima i obvezama vježbenika, pripravnika i radnika.

II. Preporuke

a. Kratkoročne

- EU i države članice trebale bi se pobrinuti da se dio resursa ESF-a odvoji za početno financiranje država članica koje su već uvele ili koje žele uvesti jamstvo za mlade.
- Europska komisija i države članice trebale bi uključiti europske i nacionalne socijalne partnere u osmišljavanje i provedbu Inicijative zapošljavanja mladih kako bi se osigurao njezin uspjeh.
- Države članice trebale bi razmotriti i prema potrebi riješiti međusobnu povezanost sustava poreza i povlastica na fiskalno neutralan način, poštujući

²Okvir aktivnosti vezanih uz cjeloživotno razvijanje kompetencija i kvalifikacija usvojili su europski socijalni partneri 2002.

pritom politike plaća, kako bi potakle sudjelovanje mladih u zapošljavanju uz osiguranje potpunog pristupa socijalnoj zaštiti.

- Države članice trebale bi pružati učinkovito profesionalno usmjeravanje unutar obrazovnih sustava kako bi pomogle mladima da donose upućenije odluke i u nižem srednjem obrazovanju i u visokom obrazovanju. Materijali profesionalnog usmjeravanja trebali bi uključivati jasne informacije o dostupnim radnim mjestima i mogućnostima za karijeru na tržištima rada.
- Države članice u suradnji sa službama za zapošljavanje trebale bi uključiti tehnike potrage za poslom u školske nastavne planove kako bi bolje pripremile mlade za njihovu potragu za prvim poslom.
- Prilikom uvođenja jamstva za mlade ili jednakovrijednih mjera, države članice trebale bi slijediti pristup usmjeren ponajprije na mlade koji se nalaze na marginama tržišta rada.

b. Dugoročne

- EU i države članice mogle bi razviti mreže za prikupljanje informacija i razmjenu iskustava s ciljem poticanja partnerstva s pružateljima obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama.
- Države članice trebale bi poticati partnerstvo između socijalnih partnera i službi za zapošljavanje s ciljem pronalaska učinkovitih načina za popunjavanje slobodnih radnih mjesta.
- Države članice trebale bi organizirati javne službe za zapošljavanje kao učinkovite „agencije za upravljanje prijelazom“ sa sposobnošću pružanja prilagođenih savjeta mladima kako bi se olakšao njihov prelazak iz obrazovnog sustava na tržište rada i prelazak s jednog radnog mjesta na drugo.
- Države članice trebale bi se savjetovati s odgovarajućim izvršiteljima u primjeni programa naukovanja i pripravnništva kako bi se pojednostavili administrativni postupci za poslodavce, poštujući pritom socijalnu zaštitu i prava vježbenika i pripravnika.
- Države članice trebale bi nastojati spriječiti da mladi bez ikakvih kvalifikacija napuste školovanje, i to mjerama poput savjetovanja i mentorstva mladih u školi, kompenzacijskim mjerama poput programa premošćivanja te sustavnim mjerama poput daljnjeg osposobljavanja za nastavnike u pogledu problema osoba koje rano napuštaju školovanje i sustava ranog upozoravanja.

PRIORITET 3.: ZAPOŠLJAVANJE

S više od 26 milijuna nezaposlenih u Europi, ključan je uvjet otvaranje većeg broja kvalitetnijih radnih mjesta uz postojećih 2 milijuna slobodnih radnih mjesta u Europi.

Razina nezaposlenosti mladih raste diljem Europe u mnogim državama, što je stanje koje pogoršava financijska i gospodarska kriza. Integracija mladih na tržište rada dodatno je otežana nedostatkom radnih mjesta u mnogim državama. Dinamična, otvorena i mobilna tržišta rada trebala bi imati za cilj poticanje otvaranja radnih mjesta i traženja posla bez potkopavanja sustava socijalne zaštite.

Prikladna makroekonomska politika i ciljne mjere za produktivno ulaganje potrebne su za poticanje rasta i oporavka bogatog radnim mjestima. Konkurentnost proizvoda i usluga EU-a značajno ovisi o ulaganju u istraživanje i razvoj, inovacije, obrazovanje i osposobljavanje.

Odgovornost je nacionalnih socijalnih partnera i vlada, u skladu s praksama industrijskih odnosa, odrediti uvjete zapošljavanja, uključujući troškove rada, s ciljem pomaganja ulaska i razvoja mladih na tržištu rada.

U nekim sektorima i regijama Europe postoji nedostatak određenih ključnih kompetencija i odgovarajućih vještina, posebno onih vezanih uz potrebe novih industrija i posebne potrebe javnih službi. Kako bi se popunila postojeća slobodna radna mjesta, europski socijalni partneri u potpunosti podržavaju nastojanja EU-a i država članica da pruže odgovarajuće osposobljavanje ili prekvalifikaciju te promiču mogućnost mobilnosti mladih koji traže posao i koji razmišljaju o preseljenju i radu unutar država članica i u različitim državama članicama.

Dobro osmišljeni i funkcionalni propisi o zapošljavanju te sustavi poreza i socijalne zaštite ključni su za učinkovita tržišta rada i promicanje većeg broja mogućnosti za mlade prilikom pronalaska posla. Reforme tržišta rada, prema potrebi putem kolektivnog pregovaranja ili zakonodavstva u suradnji sa socijalnim partnerima, mogle bi smanjiti segmentaciju i poboljšati pristup mladim tržištima rada. Prilikom osmišljavanja rješenja za povećanje prilika za zapošljavanje mladih, važno je poštovati dogovorena socijalna i radna prava.

Aktivne politike tržišta rada također su potrebne za promicanje pristupa mladim zaposlenju, što im omogućava da postanu neovisni.

Cjeloživotno je učenje odgovornost koju snose svi izvršitelji: poduzeća, radnici i njihovi predstavnici, javna tijela i pojedinci. Svaki bi zaposlenik trebao biti svjestan razvoja svojih kompetencija i potrebno je poticati takav razvoj tijekom zaposlenikova radnog vijeka.

Osposobljavanje, poduka i mentorstvo, između ostalog kroz međugeneracijsku suradnju, može olakšati integraciju mladih u njihov prvi posao. Takav pristup može pomoći poduzećima da istodobno promiču zapošljavanje mladih i starijih radnika. Nadalje, pojedinačni planovi za razvoj kompetencija mogu omogućiti poslodavcima i zaposlenicima da utvrde koje se kompetencije mladih radnika zahtijevaju u pojedinim radnim okolnostima.

Raznolikost ugovornih sporazuma može pomoći u usklađivanju potreba poslodavaca i mladih radnika, primjerice kako bi se mogli nositi s promjenjivom potražnjom za robom i uslugama, kako bi mijenjali odsutne zaposlenike zbog bolesti ili obiteljskih dužnosti, ili kako bi se mladima omogućila bolja ravnoteža između posla i privatnog života ili obrazovnih dužnosti.

Međutim, neki mladi mogu se naći u začaranom krugu kratkoročnih ugovora i/ili ugovora na nepuno radno vrijeme, pri čemu prihvaćaju takva pravila rada zbog nedostatka drugih mogućnosti. To ometa njihove mogućnosti započinjanja samostalnog života i pokretanja sigurnog profesionalnog razvoja.

Socijalni partneri i javna tijela trebaju osigurati da su uvjeti prikladni za otvaranje radnih mjesta te da se trajni, privremeni i kratkoročni ugovori uređuju na način koji potiče održivu integraciju mladih u zaposlenje.

I. Djelovanje socijalnih partnera

a. Kratkoročno

- dogovaranje posebnih uvjeta potpore za zapošljavanje mladih koji traže posao kako bi se potaknuo njihov pristup prvom zaposlenju, uključujući posebne programe za potporu i kvalifikaciju pristupa mladim radnim mjestima;
- promicanje ugovora na neodređeno vrijeme kako bi ostali glavnim oblikom uređenja radnih odnosa;
- osiguravanje, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa, optimalne ravnoteže između fleksibilnosti i sigurnosti, uključujući pružanje

zaštite radnog mjesta za sve radne odnose kako bi se riješio problem podijeljenih tržišta rada;

- podrška mentorskim inicijativama kako bi se omogućio i priznao doprinos starijeg i/ili iskusnijeg radnika u prenošenju znanja i stručnosti mlađem zaposleniku;
- promicanje lakše integracije mladih zaposlenika na radno mjesto uvođenjem i podučavanjem;
- promicanje pojedinačnih planova razvoja kompetencija koje su zajednički dogovorili poslodavac i radnik;
- nastavak sudjelovanja u aktualnim raspravama na europskoj razini o transparentnosti i priznavanju formalnih i neformalnih kompetencija i kvalifikacija promicanjem razvoja načina priznavanja i potvrđivanja kompetencija i kvalifikacija u sustavima općeg i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja diljem Europe;
- doprinos europskim inicijativama koje za cilj imaju promicanje potencijalnih koristi mobilnosti mladih osoba koje traže posao i radnika, poput inicijative „tvoj prvi EURES posao“, uz istovremeno izbjegavanje odljeva mozgova u nekim državama što ometa njihov budući razvoj.

b. Dugoročno

- sklapanje dvostranih ili trostranih sporazuma i/ili doprinos osmišljavanju i provedbi reformi tržišta rada s ciljem smanjenja podjele i poboljšanja pristupa tržištima rada mladima uz održavanje dogovorenih razina socijalnih i radnih prava;
- suzbijanje lažnog samozapošljavanja kako bi se izbjegli štetni učinci i na poslodavce i na zaposlenike;
- sudjelovanje u praćenju, ocjenjivanju i preispitivanju nacionalnih planova zapošljavanja mladih.

II. Preporuke

a. Kratkoročne

- EU i države članice trebale bi poticati gospodarski rast bogat radnim mjestima pomoću kvalitetne makroekonomske politike.
- EU i države članice trebale bi surađivati na tome da učine zapošljavanje mladih privlačnijom mogućnošću za poslodavce i promicati osposobljavanje mladih kao ulaganje i u poduzeće i u pojedince.
- EU i države članice trebale bi osmisliti posebne politike zapošljavanja za mlade kroz izravnu suradnju sa socijalnim partnerima, u skladu s potrebama industrije i sektora.
- EU i države članice trebale bi ulagati u inovacije, istraživanje i razvoj te obrazovanje i osposobljavanje kako bi olakšale mladim radnicima pronalazak prvog zaposlenja i stjecanje radnog iskustva.
- Europska unija trebala bi povezati europske i nacionalne socijalne partnere u pogledu izrade, provedbe i ocjene plana vrijednog 6 milijardi eura namijenjenih mjerama zapošljavanja mladih u Višegodišnjem financijskom okviru za 2014.-2020.

b. Dugoročne

- Europska unija trebala bi poticati i olakšati zemljopisnu i strukovnu mobilnost mladih, posebno onih koji žele živjeti i raditi u inozemstvu. To može imati važnu ulogu u usklađivanju ponude radne snage s potražnjom uz istovremeno

sprečavanje mogućih učinaka odljeva mozgova i priznavanje prava mobilnih pojedinaca i koristi koje oni ostvaruju.

- Države članice koje su zahvaćene učincima odljeva mozgova trebale bi poduzeti određene mjere kako bi ograničile negativne posljedice za svoja tržišta rada.
- Države članice trebale bi rješavati izazove nezaposlenosti mladih kao dio nacionalnih planova za radna mjesta.
- Države članice trebale bi poticati aktivne programe tržišta rada i osigurati ravnotežu između potrebne potpore osobama koje traže posao i učinkovitih poticaja za zapošljavanje. Trebali bi se predvidjeti posebni mehanizmi za mlade koji odustaju od programa aktivacije.
- Države članice trebale bi predvidjeti učinkovite i razmjerne kazne u slučajevima nepoštivanja odgovarajućih propisa o zapošljavanju, uključujući slučajeve lažnog samozapošljavanja.

PRIORITET 4.: PODUZETNIŠTVO

Poticanje poduzetničkog načina razmišljanja i poduzetničkih vještina ima pozitivan učinak na zapošljivost mladih i otvaranje novih radnih mjesta. Unatoč tome, to je samo jedan element opsežnih strategija zapošljavanja mladih.

Poduzetništvo bi se trebalo početi promicati već na razini škola te integrirati u srednje i visoko obrazovanje, bilo opće obrazovanje ili strukovno obrazovanje i osposobljavanje.

Potrebno je omogućiti usmjeravanje i mentorstvo novih poduzetnika kako bi im se pružile informacije o postojećem zakonodavstvu i potencijalnim prilikama za financiranje te daljnji potrebni savjeti za osnivanje uspješnog i odgovornog poduzeća i upravljanje njime. To uključuje pružanje alata jednostavnih za korištenje i promicanje jednostavnih administrativnih zahtjeva za osnivanje poduzeća.

Uz poduzetnički duh potrebno je poticati kreativnost kao oblik razmišljanja koji potiče originalne pojedinačne inicijative i samozapošljavanje te pozitivne stavove prema održivoj spremnosti na rizik uz poštovanje zakonodavstva o radu i prava radnika.

Naukovanje može dovesti do poduzetništva zbog radnog iskustva iz prve ruke u poduzeću u određenom području rada i pogodovati osnivanju poduzeća.

Druzi oblici poduzetništva

„Unutarnje poduzetništvo“, odnosno promicanje poduzetničkih stavova zaposlenika, te socijalno poduzetništvo koje pokreću zaposlenici mogu biti uspješni primjeri programa sudjelovanja zaposlenika s ciljem postizanja gospodarskih i socijalnih učinaka organizacije za koju rade.

Međutim, granice između radnika i poslodavca mogu biti nejasne u slučajevima lažnog samozapošljavanja.

I. Djelovanje socijalnih partnera

a. Kratkoročno

- poticanje usluga osposobljavanja i mentorstva za mlade poduzetnike kako bi se povećali izgledi mladih poduzeća za nastavak obavljanja djelatnosti i rast u prvih nekoliko godina od osnutka;
- promicanje poduzetničkog načina razmišljanja na razini obrazovnog sustava i društva s ciljem izbjegavanja stigmatizacije mladih poduzetnika u slučaju neuspjeha.

b. Dugoročno

- promicanje partnerstava između velikih i malih poduzeća s ciljem utvrđivanja i podupiranja tržišnih prilika i rasta s posebnim naglaskom na visoku dodanu vrijednost industrijskih i uslužnih sektora;
- poticanje ulaska žena u poduzetništvo i poduzetničkih skupina u opasnosti od isključenosti, putem posebnog praćenja i mentorstva;
- rješavanje socijalnih i ekoloških izazova kao dio aktivnosti na koje se poduzeća obvezuju u području društveno odgovornog poslovanja.

II. Preporuke

a. Kratkoročne

- Države članice trebale bi pronaći odgovarajuću ravnotežu između administrativnih i regulatornih zahtjeva i jamstva povoljne poduzetničke klime za poduzeća, uključujući razvoj internetskih portala za sve usluge na jednom mjestu (usluge e-uprave).
- Države članice trebale bi provesti ciljane porezne poticaje i poboljšati potporu u smislu pristupa financijama koje mladi poduzetnici mogu iskoristiti za osnivanje poduzeća.
- Države članice trebale bi uspostaviti tečajeve poduzetništva kao dio školskih nastavnih planova i promicati poduzetništvo u modelima učenja temeljenima na radu, u skladu s novim Akcijskim planom o poduzetništvu 2020. koji je Europska komisija pokrenula u siječnju 2013.

b. Dugoročne

- EU, uključujući Europski investicijski fond, i države članice trebale bi dalje razvijati postojeće instrumente i, prema potrebi, uspostaviti nove kako bi podržale osnivanje i rast novih poduzeća, poput primjerice Mikrofinancijskog instrumenta i Programa za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća (COSME).
- Države članice trebale bi organizirati i promicati lokalnu, regionalnu i nacionalnu konkurenciju među mladim poduzetnicima.
- Države članice trebale bi integrirati poduzetništvo u strukovno obrazovanje i osposobljavanje tako da se učenici tih škola mogu odlučiti na ulazak u poduzetništvo.
- Države članice mogle bi promicati društveno i ekološki odgovorno poduzetništvo kao dio nastavnog plana visokog obrazovanja.
- Države članice trebale bi se pobrinuti da se status samozaposlenosti provodi tamo gdje postoji.

4. PROMICANJE, DJELOVANJE I PRAĆENJE

Promicanje

BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC (i Odbor za vezu EUROCADRES-a/CEC-a) promicat će ovaj Okvir za djelovanje na svim odgovarajućim razinama, uzimajući u obzir nacionalne prakse, kroz zajedničko i zasebno djelovanje, prema potrebi.

Socijalni partneri EU organizirat će regionalne seminare kako bi upoznali svoje članove s ovim Okvirom za djelovanje. Dodatne nacionalne sastanke mogu organizirati sâmi nacionalni socijalni partneri u pojedinim državama.

Socijalni partneri EU također će proslijediti ovaj dokument svim odgovarajućim izvršiteljima na europskoj i nacionalnoj razini, uključujući sektorske socijalne partnere EU, EU i nacionalna javna tijela.

Djelovanje

Stranke potpisnice ovog Okvira za djelovanje pozivaju nacionalne socijalne partnere – članove organizacije BUSINESSEUROPE, UEAPME-a, CEEP-a and ETUC-a (i Odbora za vezu EUROCADRES-a/CEC-a) da djeluju u skladu s četiri prioriteta utvrđena u ovom Okviru za djelovanje kako bi potakli zapošljavanje mladih i neometani prijelaz iz obrazovnog sustava na tržište rada.

Nadalje, europski i nacionalni socijalni partneri surađivat će s institucijama EU-a i/ili nacionalnim javnim tijelima na temelju preporuka uključenih u ovaj Okvir za djelovanje.

Praćenje

Nakon tri godišnja izvješća europski socijalni partneri ocijenit će učinak i na poslodavce i na radnike. Ta ocjena može dovesti do ažuriranja utvrđenih prioriteta i/ili procjene o potrebi za dodatnim mjerama u jednom ili više prioritetnih područja.

Europskim socijalnim partnerima bit će povjerena priprema sveobuhvatnog izvješća o ocjeni tijekom četvrte godine nakon usvajanja ovog Okvira za djelovanje.

U slučaju odsustva izvješćivanja nakon četiri godine, europski socijalni partneri poticat će svoje članove u dotičnim državama članicama da ih informiraju o svojim aktivnostima praćenja dok se mjere ne provedu na nacionalnoj razini.

BUSINESSEUROPE

Avenue de Cortenbergh 168

B – 1000 Bruxelles

Belgija

Telefon +32 2 237 65 11

E-pošta main@businessseurope.eu

Internetska stranica www.businessseurope.eu

UEAPME

Rue Jacques de Lalainstraat 4

B-1040 Bruxelles

Belgija

Telefon +32 2 230 75 99

E-pošta info@ueapme.com

Internetska stranica www.ueapme.com

CEEP

Rue des Deux Eglises, 26 boîte 5

BE-1000 Bruxelles

Belgija

Telefon +32 2 219 27 98

E-pošta ceep@ceep.eu

Internetska stranica www.ceep.eu

ETUC

Boulevard Roi Albert II, 5

B-1210 Bruxelles

Belgija

Telefon: +32 2 224 04 11

E-pošta etuc@etuc.org

Internetska stranica www.etuc.org
